אוצר מדרשים — הגדה של פסח

הגדה של פסח: הוא ספור יציאת מצרים בלילי פסח, נתחבר קודם המשנה, כי נזכר שם במסכת פסחים. ובתלמוד נקרא אגדתא (פסחים ק"ט:), ונתוספו בו פיוטים ודברים גם אחרי הרמב"ם שמביא נוסחתה בסוף הלכות חמץ ומצה. ובפרט חסר השיר חד גדיא גם עתה בנוסחת הספרדים.

סדר הגדה של פסח נדפס פעמים אין מספר וחוברו עליו פירושים בכל דרכי הפרד"ס ונעתק לכמה לשונות. הביבליוגרף שמואל ווינער בקהלת משה מציין כשלש מאות הגדות שונות, וישנם הגדות בהוצאות האחרונות שנדפסו בהן יותר ממאה פירושים, היינו לקוטים אחדים ממאה מחברים שונים. הראשון שנדפס הוא ספר זבח פסח כולל הגדת פסח כמנהג הספרדים עם פירוש ארוך במאת שערים מהשר ר' יצחק ב"ר יהודה דון אברבנאל "והיתה השלמתו בעיר מאנופולי ממחוז הפולייא אשר ממלכות נאפוליש... ערב חג הפסח שנת רנ"ו", עם הקדמה מספרת מעט מהרבה התלאות והצרות שסבלו המגורשים מספרד "ואני בתוך הגולה", דפוס ראשון קושטא רס"ה (1505). גם עם ציורים שונים בתבנית פוליו, כמו "סדר הגדה של פסח בלשון הקדש ופתרונו בלשון ספרדים (לאדינו) עם כמה צורות על כל האותות והמופתים אשר נעשו לאבותינו במצרים ועל הים ובמדבר, וכל סדר קדש ורחץ, אל תרחק ממנו כי צורה קרובה, וכן מכות מצרים, ואותיות מצויירות מורות איכות הברכות ודברים אחרים יפים עד מאד.

המצאה חדשה ערוכה בכל עמוד ועמוד ולכל הנמצא בכתב נעשו צורות זו לזה, ככל הכתוב בספר התורה, ומתוכם יראו דברים נפלאים לא שערום אבותיהם. הכינה וגם חקרה זה כמו עשרים שנה זקן שקנה חכמה ה"ה הישיש ונעלה כמ"ר ישראל הזפרוני ז"ל. ואלה מוסיף על הראשונים פירוש צלי אש והוא קצור זבח פסח מהרב הגדול השר דון יצחק אברבנאל זצ"ל. נדפס לתשוקת הבחור היקר ומשכיל כמ"ר משה בן הנעלה לתהלה כמ"ר גרשון פרינצו יצ"ו, בווינציאה בבית ייואני קאליוני המדפיס שנת שפ"ט לפ"ק", הספר היותר נכבד שנתחבר על הגדה ש"פ הוא של ר' מאיר איש שלום בשם מאיר עין, ווינא תרנ"ה (1895).

ע"ע הגדה של פסח באוצר ישראל.